

12.6.2026

OKV/1357/21/2026

OKV/1357/21/2026-OKV-2

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite:

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 19.5.2026, VN/1230/2026

Asia:

Oikeuskanslerin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoani otsikossa mainitusta asiasta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettua lakia (tutkija- ja opiskelijalaki). Esityksen mukaan opiskelijoiden perheenjäseniin sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen hylkäämisperusteita sekä oleskelulupien peruuttamista koskevia säännöksiä. Lisäksi opiskelijoiden perheenjäsenten käsittelyyn sovellettaisiin ulkomaalaislain hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi perheenjäseniä koskevasta odotusajasta, ennen kuin perheenyhdistäminen olisi mahdollista. Opiskelijoiden toimeentulovaatimuksen euromääräisestä rajasta ehdotetaan säädettävän valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi opiskelijoille säädettäisiin oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito.

Tutkija- ja opiskelijalain 7 §:n 5 momenttiin ehdotettavan muutoksen mukaan opiskelijoiden toimeentulovaatimuksen euromäärästä säädettäisiin asetuksella. Esityksen mukaan

---

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

---

toimeentulovaatimus koskisi opiskelijaa ja perheenjäsentä, ja säännöksessä viitataan kolmannen maan kansalaiseen, mutta esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen mukaan asetus koskee vain opiskelijaa. Esitys tulisi saattaa sopusointuun sen osalta, mitä ryhmiä asetus koskee. Lisäksi, mikäli asetus on tarkoitettu koskemaan myös opiskelijan perheenjäseniä, jatkovalmistelussa olisi syytä harkita erilaisia tuloajoja perheenjäsenille, tai vähintäänkin perustella samansuuruisen tulorajan käyttäminen myös esimerkiksi alaikäisille perheenjäsenille.

Tutkija- ja opiskelijalain 7 §:n 6 momenttiin ehdotetaan säännöstä toimeentuloedellytyksen euromäärän nostamisesta. Säännös täsmentää asetuksenantovaltuutta, mikä on sinänsä asianmukaista. Säännöksestä olisi kuitenkin syytä käydä esitettyä selvemmin ilmi, että se täsmentää edellisen momentin asetuksenantovaltuutta, ja euromäärän muutokset tapahtuvat siten asetuksella tai asetuksen muuttamisella määräajoin. Myös säätämisjärjestysperusteluissa oleva virke tästä jättää tarkoitetun menettelyn avoimeksi. Lienee myös mahdollista, että esitetyllä laskentatavalla voisi tulla tarvetta alentaa toimeentuloedellytyksen euromäärää, eikä ainoastaan nostaa sitä, joten säännöksen muotoilu voi olla tarpeen tarkistaa myös tästä näkökulmasta.

Jatkovalmistelussa on vielä syytä kiinnittää huomiota perustuslakivaliokunnalle osoitetun lausuntopyynnön muotoiluun. Esityksen mukaan perustuslakivaliokunnalta kysyttäisiin toimeentuloedellytyksen tasoksi ehdotettavan kuukausittaisen 800 euron riittävydestä suhteessa perustuslain 19 §:n oikeuteen sosiaaliturvaan. Kuitenkin tässä esityksessä esitetty vaadittava varallisuus on asetettu oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi siten, että sen katsottaisiin varmistavan turvatun toimeentulon täytyminen. Tähän ei siis nähdäkseni liity perustuslaillista kysymystä oikeudesta sosiaaliturvaan, kun ulkomaalaiselle ei tässä asetuksessa asetettaisi tällaista vähimmäisoikeutta sosiaaliturvaan. Esityksellä ei siis puututtaisi välttämätöntä toimeentuloa määrittävään perusoikeuteen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Janne Salminen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm